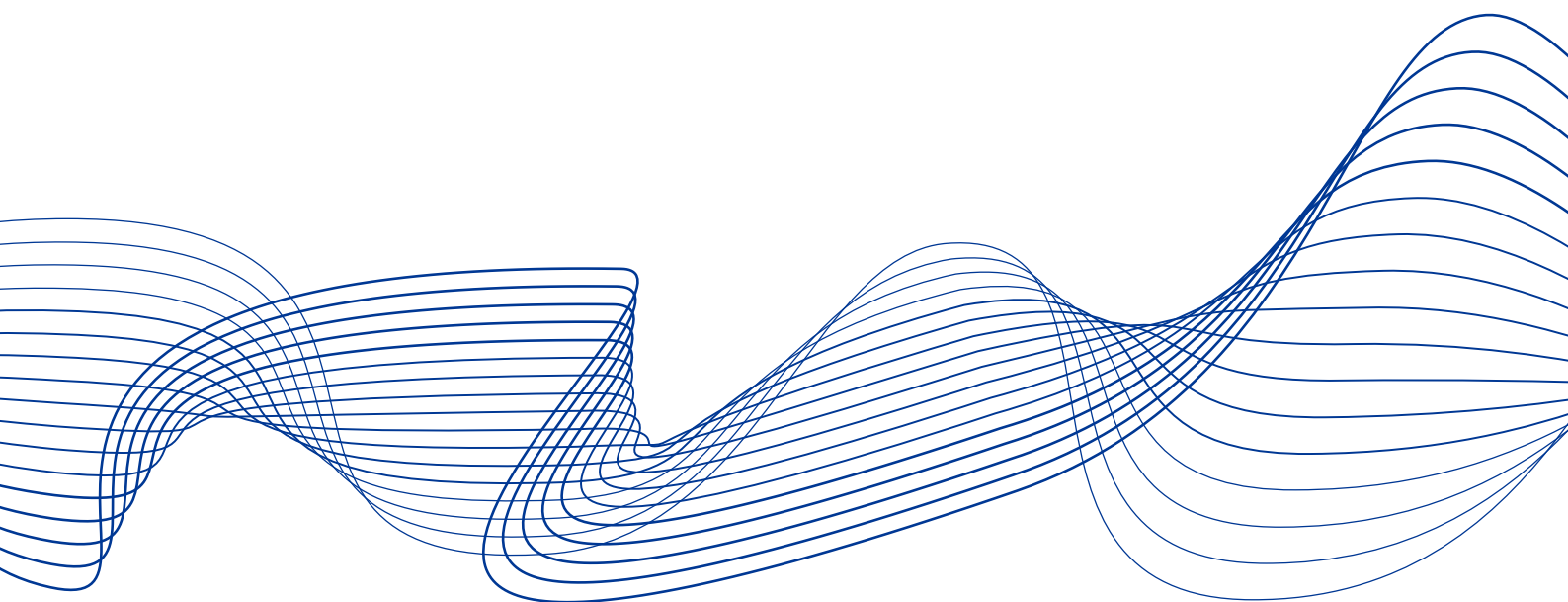


Éves jelentés

2022



ERKT
Európai Rendszerkockázati Testület
Pénzügyi Felügyeletok Európai Rendszere

Tartalomjegyzék

Előszó	2
Vezetői összefoglaló	4
Impresszum	8



Előszó



Christine Lagarde, az Európai Rendszerkockázati Testület elnöke

Örömmel mutatom be az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) 12. éves jelentését, amelyben a 2022. április 1. és 2023. március 31. közötti időszakról számolunk be. Az ERKT átláthatósági és elszámoltathatósági keretrendszerének fontos részét képező jelentésben tájékoztatjuk az Európai Unió társjogalkotóit és az európai nagyközönséget arról, hogy hogyan teljesítette az ERKT a megbízatását.

A tárgydőszakot fokozott geopolitikai és gazdasági bizonytalanság jellemezte, nagyrészt Oroszország Ukrajna ellen indított indokolatlan háborúja miatt. A háború következtében megemelkedtek az energiaárak, ami fokozta a globális inflációs nyomást és szigorúbb finanszírozási feltételekhez vezetett. Ezek a fejlemények kedvezőtlenül befolyásolják a

gazdasági kilátásokat. A háború hatására a kiberbiztonsági fenyegetések szintere is mozgalmassabbá vált Európában. Az említett tényezők növelték a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatokat.

Az ERKT többféleképpen reagált a fejleményekre. 2022 szeptemberében először adott ki az EU pénzügyi rendszerének sérülékeny pontjaira vonatkozó **általános figyelmeztetést** azzal a céllal, hogy felhívja a figyelmet a pénzügyi stabilitási kockázatokra. **Ajánlást** is közzétett a kereskedelmi ingatlanokhoz kapcsolódó sérülékenység kezelésének segítésére. A feszült kiberfenyegetési helyzetre válaszul intézkedéseket hozott, hogy megkönnyítse az információcserét a joghatóságok és a hatóságok között. **Jelentésben** ismertette azokat az eszközöket és elemeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy növeljék a kiberrezilienciát és jobban felkészüljenek a kiberbiztonsági incidensek kezelésére.

Az ERKT egyúttal felszólította a társjogalkotókat, hogy a nem banki pénzügyi szektor ismert sérülékeny pontjainak kezelését segítő vizsgálják felül a vonatkozó jogalkotási dossziékat. Ennek részeként kitért arra, hogy a likviditáskezelési eszközökre helyezve a hangsúlyt hogyan lehetne megerősíteni a **Szolvencia II** irányelvet, a biztosítókra vonatkozó szabályozási keretet. Azt is hangsúlyoztuk, hogy a **tartósan rossz adatminőség** veszélyt jelent a pénzügyi stabilitásra. Az európai piaci infrastruktúráról szóló rendelet javasolt célzott módosításaival összefüggésben javaslatot tettünk továbbá az **Európai Unióban folytatott központi elszámolás megerősítésének** módjairól.

A tárgydőszak végén két közepméretű amerikai bank összeomlása és a Credit Suisse UBS általi felvásárlásához vezető problémák emlékeztettek arra, hogy fontos ébernek maradni. A tárgydőszakban az uniós bankszektor a stabil tőke- és likviditási pozícióknak és a nyereségességnek is köszönhetően megőrizte alkalmazkodóképességét. Két fontos tényező azonban továbbra is rontja a szektor kilátásait: egyrészt lassul a gazdasági növekedés és magasabbak a kamatok, ideértve ennek az eszközállomány minőségére és a hitelezés volumenére gyakorolt esetleges kedvezőtlen hatásait, másrészt növekednek a bankok finanszírozási költségei,



ami nyomás alá helyezheti a kamatmarzsokat. Az említett tényezők hatásának mértéke még nem ismert, de idővel valószínűleg erősödni fog. Az ERKT igazgatótanácsa március végi ülése után felhívta a figyelmet arra, hogy egy esetlegesen kedvezőtlenebb környezet átvészelése érdekében minden pénzügyi intézmény számára fontos, hogy megtartsa a jelenlegi alkalmazkodóképességét.¹

A tárgyidőszakban több nagyra becsült, kedves munkatársunk is megvált a pozíciójától; ezennel szeretném mindnyájuknak megköszönni értékes munkájukat. Nagyon köszönöm Stefan Ingvesnek, akinek első alelnöki megbízatása az ERKT-nél véget ért, miután leköszönt a Sveriges Riksbank elnöki posztjáról. Stefan az ERKT megalakulása óta a testület egyik legfontosabb hajtóereje. 2010-től 2016-ig, az első két ciklus során elnökölte a szakmai tanácsadó bizottságot, majd 2020-tól első alelnökként segítette az ERKT munkáját.

Szeretnék köszönetet mondani továbbá Lars Rohdének, a Danmarks Nationalbank volt elnökének, korábbi igazgatótanácsai és irányítóbizottsági tagnak, valamint Pierre Wunsch jegybankelnöknek, az irányítóbizottság korábbi tagjának az ERKT munkájához nyújtott jelentős hozzájárulásukért. Végül pedig köszönet illeti Javier Suarez professzort, a CEMFI tanárát, aki nyolc éven át töltötte be az ERKT tudományos tanácsadó bizottságának elnöki és alelnöki posztját.

Christine Lagarde
az ERKT elnöke

¹ Lásd az **ERKT igazgatótanácsának 2023. március 30-i ülését követő sajtóközleményt.**



Vezetői összefoglaló

Az Európai Rendszerkockázati Testület (ERKT) 2022 szeptemberében első alkalommal adott ki általános figyelmeztetést az EU pénzügyi rendszerének sérülékeny pontjairól, miután az év folyamán érezhetően nőttek a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatok.² Az Oroszország által Ukrajna ellen indított indokolatlan háború gazdasági hatásai és a monetáris politikai normalizálás miatt szigorodó pénzügyi feltételek nyomán nőtt az extrém eseményekhez fűződő kockázatok jellemezte forgatókönyvek valószínűsége. Az ERKT figyelmeztetése fokozott óvatosságra int a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatokkal kapcsolatban, és hangsúlyozza, hogy az uniós pénzügyi szektorban jobb alkalmazkodóképességre van szükség ahhoz, hogy a pénzügyi rendszer támogathatja a gazdaságot, ha az említett kockázatok materializálódnak.

2022-ben jelentősen megnövekedtek a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatok az Európai Unióban. Az ukrajnai háború kitörése a kockázati környezet gyors romlását vonta maga után, ami nagyobb geopolitikai bizonytalansághoz, megugró inflációhoz és a növekedési kilátások romlásához vezetett a magasabb energia-, élelmiszer- és nyersanyagárak, valamint az ellátási lánc zavarai miatt. Ennek következtében jelentősen megnövekedtek a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatok az egyes szektorokban, ideértve a háztartásokat, a nem pénzügyi vállalatokat és a pénzügyi intézményeket, valamint a pénzügyi piacokat. A háztartások kilátásai romlottak a rendelkezésre álló reáljövedelmek visszaesése és a finanszírozási feltételek szigorodása miatt. A nem pénzügyi vállalatok, különösen az energiaigényes ágazatokban, és ahol a koronavírus- (Covid19-) világjárvány idején jobban eladósodtak, kiszolgáltatottabbá váltak az emelkedő inflációval és kamatlábakkal szemben. A makrogazdasági kilátások rosszabbodásával a pénzügyi cégek egyre inkább ki voltak téve a magasabb hitel- és finanszírozási kockázatoknak. Az ukrajnai háború széles körben az eszközárak meredek esését is maga után vonta. A sokféle eszközosztályban tapasztalható erős együttes ármozgások lefaragtak a diverzifikációs stratégiák előnyeiből. Emellett a fokozódó geopolitikai feszültségek miatt megnőtt annak a kockázata, hogy a pénzügyi intézmények vagy az általuk igénybe vett kulcsfontosságú szolgáltatók a rendszerszintű kibertámadások keresztüzébe kerüljenek.

Az általános figyelmeztetés kiadása utáni öt hónapban a gazdasági kilátásokat érintő nagyon alacsony valószínűségű események kockázata bizonyos mértékig enyhült. Ez az alacsonyabb energia- és nyersanyagárakkal, a bankok vártnál jobb jövedelmezőségével és az emelkedő részvényárakkal magyarázható. A háztartások és a vállalatok energiamegtakarítása – az enyhe télel együtt – hozzájárult a közvetlen európai energiaválság extrém kockázatának elhárításához. Ezenkívül a kínai gazdaságnak a Covid19-világjárványt követő kijárási korlátozások utáni újraindítása támogatta a globális keresletet.

A bankszektor kiszolgáltatott helyzetével kapcsolatos aggodalmak 2023 márciusában fokozódtak, ahogy két egyesült államokbeli közepes méretű bank összeomlott, és ahogy a felmerülő problémák miatt a UBS átvette a Credit Suisse bankot. Az érintett joghatóságok döntéshozói gyorsan bevezettek több olyan intézkedést, amely segítette helyreállítani a pénzügyi

² A jelentésben tárgyalt időszak 2022. április 1-jétől 2023. március 31-ig terjed.



ágazatba vetett bizalmat.³ Az ERKT megállapította, hogy a bankszektorban és a pénzügyi piacokon márciusban zajló folyamatok szükségessé teszik, hogy továbbra is éberrel figyeljük azokat a sérülékeny pontokat, amelyekre az említett események a nehéz makropénzügyi környezetben a finanszírozási struktúrákkal és a banki könyvből eredő kamatláb-kockázat kezelésével kapcsolatban felhívják a figyelmet. Ezért hangsúlyozta, hogy a pénzügyi intézményeknek gondosan meg kell őrizniük jelenlegi alkalmazkodóképességüket annak érdekében, hogy egy potenciálisan kedvezőtlenebb környezettel is meg tudjanak birkózni.⁴

Az ERKT folytatta a rendszeres monitorozást, és támogatta az európai felügyelet stresszvizsgálati gyakorlatát. A nem banki pénzügyi szektor bizonyos részein jelentkező kockázatok figyelemmel követésének részeként közzétette éves **EU Non-bank Financial Intermediation Risk Monitor** (Az EU mem banki pénzügyi közvetítésének kockázati monitorja) című kiadványát. Emellett kedvezőtlen forgatókönyveket készített **az Európai Bankhatóság 2023. évi uniós bankszektori stressztesztjéhez** és **az Európai Értékpapíripiaci Hatóság pénzügyi alapokat vizsgáló, 2022. évi stressztesztjéhez**, valamint kidolgozta **az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatónyugdíj-hatóság nyugdíjalapokat vizsgáló, 2022. évi uniós stressztesztjének éghajlatváltozási forgatókönyvét.**

A tárgyidőszakban az ERKT ágazatközi és határon átnyúló dimenzióval rendelkező több fontos szakpolitikai kérdésben folytatta a munkát. Ennek részeként ajánlást adott ki a kereskedelmi ingatlanpiacokon jelentkező kockázatok kezeléséhez. A kereskedelmi ingatlanok mind a reálgazdasággal, mind a pénzügyi rendszerrel szorosan összefüggenek, így mindkettőre rendszerszintű hatással lehetnek. Az ERKT az ajánlásában rövid és középtávú szakpolitikai lehetőségeket határozott meg a különféle típusú pénzügyi intézmények – többek között bankok, befektetési alapok és biztosítók – alkalmazkodóképességének a növelésére. Emellett szabályozói intézkedéseket javasolt az Európai Bizottságnak, amelyek célja az adathiány orvoslása és a kereskedelmi ingatlanok pénzügyi szektoron belüli sérülékenységét kezelő tevékenység alapú szabályozás kidolgozása. Szakpolitikai javaslatokat is előterjesztett továbbá, amelyek a kiberbiztonsági incidensekkel és az éghajlatváltozással összefüggő pénzügyi stabilitási kockázatokra, valamint a kriptoeszközökre és a decentralizált pénzügyi rendszerre vonatkoznak. A javaslatokkal mérsékelni kívánjuk a teljes pénzügyi rendszert érintő ismert kockázatokat és sérülékeny pontokat. A több területre kiterjedő kockázatok és sérülékeny pontok közül néhányat az általános figyelmeztetésben is kiemelünk, bár a munka nagy része már a figyelmeztetés kiadása előtt elkezdődött.

Az ERKT a bankok, a befektetési alapok, a biztosítók és a központi elszámolási ökoszisztéma tekintetében folytatta a szektorspecifikus irányelvekkel kapcsolatos munkáját. A 2022. szeptemberi általános figyelmeztetésben rávilágítottunk, hogy erősíteni kell az említett szektorok alkalmazkodóképességét, és csökkenteni kell annak valószínűségét, hogy a sokkok átgyűrűzzenek a pénzügyi rendszer egyéb részeibe. A bankszektor esetében a szektorspecifikus

³ A Svájci Nemzeti Bank például **jelentős likviditási támogatást nyújtott** a Credit Suisse UBS általi átvételének támogatásához. Az Egységes Szánálási Testület, az Európai Bankhatóság és az EKB bankfelügyelete **közös nyilatkozatot** adott ki, amelyben pontosították, hogy fizetéseketelenség esetén a részvényeseknek és a hitelezőknek milyen sorrendben kell viselniük a veszteségeket. Bejelentésükkel összhangban a Bank of Canada, a Bank of England, a Japán Nemzeti Bank, az Európai Központi Bank, a Federal Reserve System és a Svájci Nemzeti Bank **összehangolt intézkedéssel** az USA-dollárban denominált likviditásnyújtó állandó swapkeretre vonatkozó megállapodásokon keresztül kívánják serkenteni a likviditásnyújtást.

⁴ Lásd az ERKT igazgatótanácsának 2023. március 30-i ülését követő **sajtóközleményt.**



munkának részét képezte, hogy segítsék ez uniós makroprudenciális politikai keret Európai Bizottság általi ötévenkénti felülvizsgálatát. Az ERKT emellett a tagjainak a nemzeti makroprudenciális politikával kapcsolatos döntéseit is támogatta. A bankszektoron kívül több alkalommal is szabályozói reformokat sürgetett a nem banki pénzügyi szektorban,⁵ és megjegyezte, hogy csekély előrelépés történt.⁶ Az Európai Bizottság által a tárgyidőszakban előterjesztett jogalkotási javaslatok, amelyek a befektetési alapokra, a biztosítókra és a központi elszámolásra vonatkozó prudenciális szabályok felülvizsgálatára irányulnak, lehetőséget adtak a sérülékeny pontok kezelésére. Ennek megfelelően az ERKT együttműködött a társjogalkotókkal a javaslatok azon területeinek kiemelésében, ahol a pénzügyi stabilitást fenyegető kockázatok csökkentése céljából további finomítások lennének kívánatosak.

A tárgyidőszakban a ciklikus kockázatok növekedésére válaszul több uniós tagállamban szigorítottak a makroprudenciális politikán. A tárgyidőszakban 13 uniós, illetve EGT-országban (Bulgária, Ciprus, Észtország, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Írország, Litvánia, Magyarország, Románia, Svédország, Szlovákia és Szlovénia) megemelték az anticiklikus tőkepufferrátákat. Négy országban új rendszerkockázati tőkepuffert vezettek be. Liechtenstein, Málta és Szlovénia a rendszerkockázati tőkepuffert az ingatlanpiachoz és a háztartási szektorhoz kapcsolódó ágazati kockázatok kezelésére alkalmazta. Finnországban a teljes belföldi kiterjedésű rendszerkockázati tőkepuffert írtak elő. Hollandiában és Norvégiában kiterjesztették a meglévő szigorúbb nemzeti intézkedések alkalmazási körét (a tőkekövetelményekről szóló rendelet (CRR) 458. cikke alapján⁷). Hollandiában az intézkedés a lakóingatlan-szektorra irányult, míg Norvégiában mind a lakóingatlan-szektor, mind a kereskedelmiingatlan-szektor érintett volt. Végezetül, Ausztria, Románia, Szlovénia, Izland, Írország, Norvégia és Szlovákia új hitelfeltevő-alapú intézkedéseket fogadott el, vagy módosította a meglévőket. Az intézkedések közül néhány bizonyos hiteltípusok esetében valamennyi hitelfeltevőre kiterjedt, míg mások közelebről meghatározott hitelfeltevői csoportokra (például első lakást vásárlók, második vagy azt követő ingatlan vásárlók) vonatkoztak. Míg a hitelfeltevő-alapú intézkedéseket elrendelő határozatok többsége a politika szigorításához vezetett, előfordult, hogy egyes hitelfeltevői alcsoportok esetében lazítottak az intézkedéseken.

Az ERKT eleget tett az Európai Parlament és a nyilvánosság felé fennálló elszámoltathatósági és beszámolási kötelezettségeinek. Ezek részeként az ERKT elnöke 2022. június 20-án nyilvános meghallgatáson vett részt az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON) előtt. Az ERKT alelnöke 2022. május 16-án szintén részt vett nyilvános meghallgatáson az ECON előtt. Ezen alkalmon az Európai Parlament képviselői első kézből kaptak tájékoztatást az ERKT szakpolitikai kezdeményezéseinek indokairól. 2022. november 28-án az elnök zárt ülést tartott az ECON elnökével és alelnökeivel, hogy megvitassák a pénzügyi stabilitási kockázatokat. Az ERKT a nyilvánosság előtti elszámoltathatóságának részeként 2022. júliusában közzétette 2021. évi éves jelentését.

⁵ Lásd például Mario Draghinak, az EKB akkori elnökének és az Európai Rendszerkockázati Testület elnökének „**Building on the achievements of post-crisis reforms**” (A válság utáni reformok eredményeire építve) címmel 2017. szeptember 21-én Frankfurt am Mainban, az ERKT második éves konferenciáján előadott beszédét.

⁶ Lásd Christine Lagarde-nak, az ERKT elnökének az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága előtti 2023. március 20-i meghallgatásán elhangzott **beszédét**.

⁷ **Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (HL L 176., 2013.6.27., 1. o.).**



Az ERKT több konferenciát és munkaértekezletet is szervezett, hogy elősegítse a makroprudenciális politikáról folyó eszmecserét. Megbízatása keretében megtartotta éves értekezletét az Európai Könyvvizsgálat-felügyeleti Szervek Bizottságával és az uniós székhelyű, globális rendszerszempontról fontos bankok és biztosítók jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgálóival. Hatodik éves konferenciájára is sor került, amelynek középpontjában a jelenlegi makrogazdasági környezetben jelentkező szakpolitikai kihívások, a technológiai innováció és a rendszerkockázat állt.



Impresszum

© Európai Rendszerkockázati Testület, 2023

Postacím 60640 Frankfurt am Main, Németország
Telefonszám +49 69 1344 0
Honlap www.esrb.europa.eu

Minden jog fenntartva. A kiadvány sokszorosítása oktatási és nem kereskedelmi célból, a forrás feltüntetésével engedélyezett.

A konkrét szakkifejezések megtalálhatók az **ERKT fogalomtárban** (kizárólag angol nyelven érhető el).

PDF ISBN 978-92-9472-310-9, ISSN 1977-5202, doi:10.2849/11335, DT-AB-23-001-HU-N